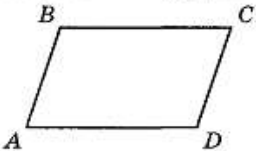
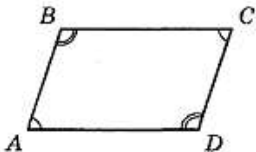
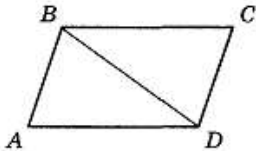
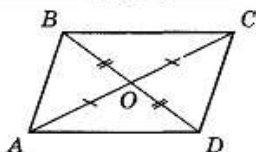
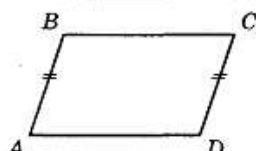
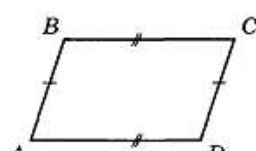
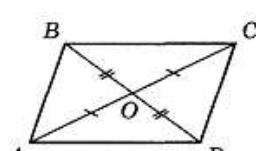
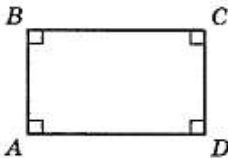
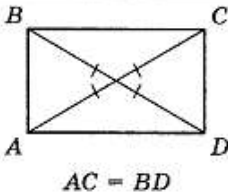
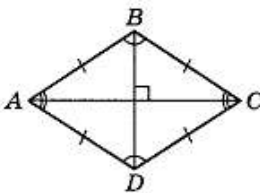
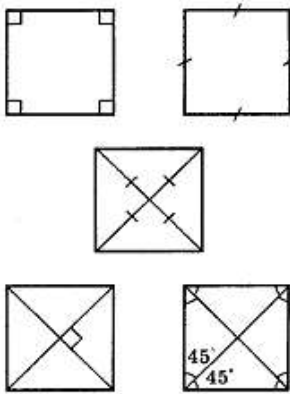
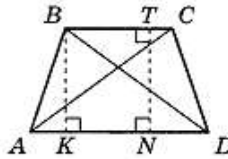
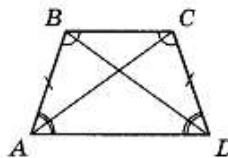
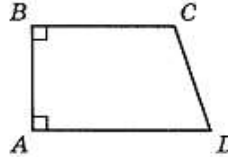
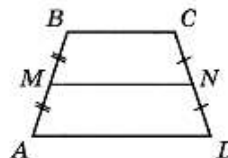
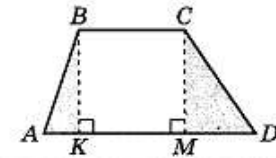
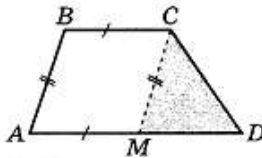

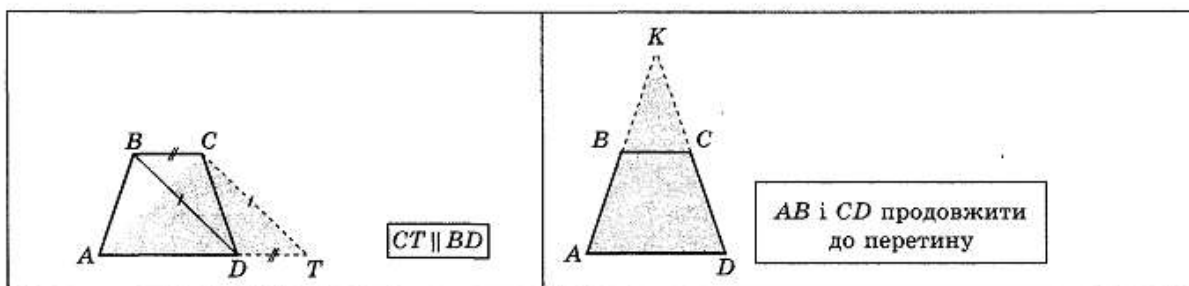
Дата: 18.05.2022

Клас: 11-А геометрія.

Тема: Повторення. Чотирикутники. Многокутники.

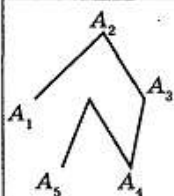
ПАРАЛЕЛОГРАМ ТА ЙОГО ВИДИ	
	Чотирикутник, у якого протилежні сторони попарно паралельні, називають паралелограмом. $ABCD$ — паралелограм $\Leftrightarrow AB \parallel CD, BC \parallel AD$
ВЛАСТИВОСТІ	
	1. Якщо $ABCD$ — паралелограм, то $AB = DC, AD = BC, \angle A = \angle C, \angle B = \angle D$. У паралелограма протилежні сторони рівні, протилежні кути рівні.
	2. Якщо $ABCD$ — паралелограм і BD — діагональ, то $\triangle ABD = \triangle CDB$. Діагональ ділить паралелограм на два рівні трикутники.
	3. Якщо $ABCD$ — паралелограм, AC і BD — діагоналі, то $AO = OC, BO = OD$. Діагоналі паралелограма точкою перетину діляться навпіл. 4. $AC^2 + BD^2 = 2(AD^2 + AB^2)$. Сума квадратів діагоналей паралелограма дорівнює сумі квадратів усіх його сторін.
ОЗНАКИ	
	1. Якщо $ABCD$ — чотирикутник і $AB \parallel CD, AB = CD$, то $ABCD$ — паралелограм. Якщо в чотирикутнику дві сторони паралельні й рівні, то цей чотирикутник — паралелограм.
	2. Якщо $ABCD$ — чотирикутник і $AB = DC; AD = BC$, то $ABCD$ — паралелограм. Якщо в чотирикутнику протилежні сторони попарно рівні, то цей чотирикутник — паралелограм.
	3. Якщо $ABCD$ — чотирикутник і $AO = OC; BO = OD$, то $ABCD$ — паралелограм. Якщо діагоналі чотирикутника в точці перетину діляться навпіл, то цей чотирикутник — паралелограм.

ПРЯМОКУТНИК	РОМБ Усі сторони ромба рівні. Діагоналі ромба перпендикулярні. Діагоналі є бісектрисами кутів ромба.	КВАДРАТ
ТРАПЕЦІЯ $BC \parallel AD$ Чотирикутник, у якого дві сторони паралельні, а дві інші сторони непаралельні, називають трапецією . $ABCD$ — трапеція; AD і BC — основи; AB і CD — бічні сторони; AC і BD — діагоналі; BK і TN — висоти		
ОКРЕМІ ВИДИ ТРАПЕЦІЇ Рівнобічна трапеція — трапеція з рівними бічними сторонами ($AB = CD$). $\angle A = \angle D$ Кути при основі рівні (також $\angle B = \angle C$). $AC = BD$ Діагоналі рівні. ВЛАСТИВОСТІ Прямокутна трапеція — це трапеція, у якої одна бічна сторона перпендикулярна до основ. $h_{\text{прямокутн. трапеції}} = AB$		
СЕРЕДНЯ ЛІНІЯ ТРАПЕЦІЇ Відрізок, який сполучає середини бічних сторін трапеції, називають середньою лінією трапеції. MN — середня лінія		
ВЛАСТИВОСТІ $MN \parallel AD$ $MN \parallel BC$ $MN = \frac{AD + BC}{2}$ Середня лінія трапеції паралельна основам і дорівнює їх півсумі.		
ТИПОВІ ДОДАТКОВІ ПОБУДОВИ ДЛЯ ТРАПЕЦІЇ (ЗОБРАЖЕНО ШТРИХОВИМИ ЛІНІЯМИ) $BK \perp AD$ $CM \perp AD$ $CM \parallel BA$		

МНОГОКУТНИКИ

ОЗНАЧЕННЯ

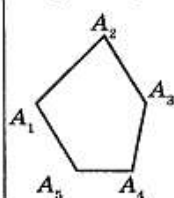

Ламана $A_1A_2A_3\dots A_n$ — це фігура, яка складається з точок $A_1, A_2, A_3, \dots, A_n$ і відрізків $A_1A_2, A_2A_3, \dots, A_{n-1}A_n$, що їх сполучають. Точки $A_1, A_2, \dots, A_n$ називають вершинами ламаної, а відрізки $A_1A_2, A_2A_3, \dots, A_{n-1}A_n$ — ланками ламаної.

Проста ламана — ламана, яка не має точок самоперетину.

Замкнена ламана — ламана, кінці якої збігаються.

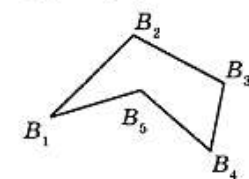
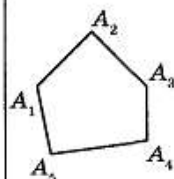
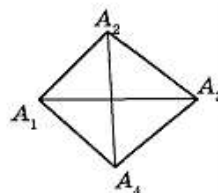
Довжина ламаної — сума довжин її ланок.

Многокутник — проста замкнена ламана, сусідні ланки якої не лежать на одній прямій. Вершини ламаної називають вершинами многокутника, а ланки ламаної — сторонами многокутника. Многокутник з n вершинами (n сторонами) називають n -кутником.

Діагоналі многокутника — відрізки, що сполучають несусідні вершини многокутника.

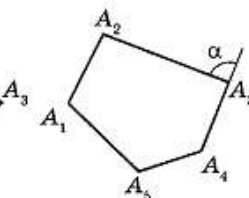
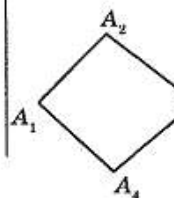
A_1A_3 і A_2A_4 — діагоналі.

Опуклий многокутник — многокутник, який лежить в одній півплощині відносно будь-якої прямої, що містить його сторону.

$A_1A_2A_3A_4A_5$ — опуклий п'ятикутник;

$B_1B_2B_3B_4B_5$ — неопуклий п'ятикутник.

Кут опуклого многокутника при даній вершині — кут, утворений його сторонами, що сходяться в цій вершині. $\angle A_1A_2A_3, \angle A_2A_3A_4, \angle A_3A_4A_1, \angle A_4A_1A_2$ — кути многокутника.

Зовнішній кут опуклого многокутника при даній вершині — кут, суміжний і з внутрішнім кутом многокутника при цій вершині. Кут α — зовнішній кут п'ятикутника при вершині A_3 .

ВЛАСТИВОСТІ

1. Довжина ламаної не менша за довжину відрізка, що сполучає її кінці:

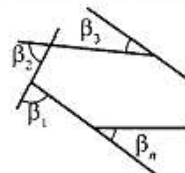
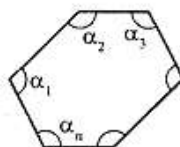
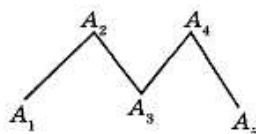
$$A_1A_2 + A_2A_3 + A_3A_4 + A_4A_5 \geq A_1A_5$$

2. Сума кутів опуклого n -кутника дорівнює $180^\circ (n - 2)$

$$\alpha_1 + \alpha_2 + \dots + \alpha_n = 180^\circ (n - 2)$$

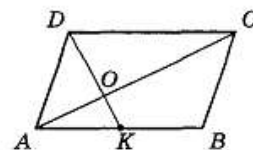
3. Сума зовнішніх кутів опуклого n -кутника, взятих по одному при кожній вершині, дорівнює 360° .

$$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n = 360^\circ$$

I. ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

1. Чотирикутник $ABCD$ — паралелограм. Точка K — середина сторони AB . Відрізок DK перетинає діагональ AC у точці O . Знайдіть відношення довжин відрізків $AO : OC$.

А	Б	В	Г	Д
1 : 2	1 : 3	2 : 3	3 : 4	3 : 5

Розв'язання

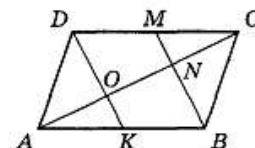
Проведемо BM , де M — середина DC . Тоді $DKBM$ — паралелограм і $DK \parallel BM$.

Оскільки $AK = KB$ і $DK \parallel BM$, то $AO = ON$ (за теоремою Фалеса).

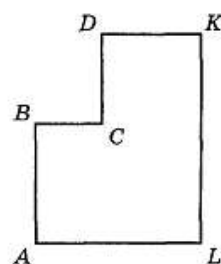
Оскільки $DM = MC$ і $DK \parallel BM$, то $ON = NC$ (за теоремою Фалеса).

Отже, $AO = ON = NC$ і $AO : OC = AO : 2AO = 1 : 2$.

Відповідь: А.

2. На рисунку зображено шестикутник $ABCDKL$, у якому $AL = 5$ см, $KL = 7$ см, $AB \parallel KL$, $CD \parallel KL$, $BC \parallel AL$, $DK \parallel AL$. Знайдіть периметр цього шестикутника. [Т. 2009.]

А	Б	В	Г	Д
17 см	24 см	19 см	36 см	48 см

Розв'язання

$P_{ALKDCB} = AL + KL + DK + DC + BC + AB = (AL + KL) + (DK + BC) + (DC + AB) = 12 + AL + LK = 12 + 12 = 24$ (см).

Відповідь: Б.

II. ЗАВДАННЯ ВІДКРИТОЇ ФОРМИ З КОРОТКОЮ ВІДПОВІДДЮ

Прямокутний аркуш паперу, довжина якого 16 см, а ширина 12 см, зігнули по діагоналі і склеїли. Знайдіть периметр отриманої фігури. [Т. 2005.]

Розв'язання

$AB = 16$ см, $BC = 12$ см, $AD_1 = AD = 12$ см, $D_1C = DC = 16$ см.

$\triangle AD_1O = \triangle CBO$ за катетом і гострим кутом, тоді $OD_1 = OB$.

Знайдемо OB з трикутника OBC , скориставшись теоремою Піфагора:

$$OB^2 + BC^2 = OC^2; OB^2 + 12^2 = (16 - OB)^2;$$

$$OB^2 + 144 = 256 - 32OB + OB^2; 32OB = 112;$$

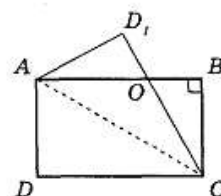
$$OB = \frac{7}{2} \text{ см.}$$

Із $\triangle ADC$ маємо:

$$AC = \sqrt{AD^2 + CD^2} = \sqrt{12^2 + 16^2} = 20 \text{ (см).}$$

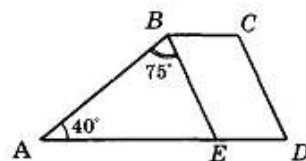
$$\text{Тоді } P_{ACBOD_1} = AC + 2BC + 2OB = 20 + 2 \cdot 12 + 2 \cdot \frac{7}{2} = 20 + 24 + 7 = 51 \text{ (см).}$$

Відповідь: 51.

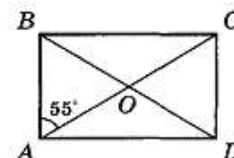
Домашнє завдання:

1. Знайдіть величину кута CBE , якщо $BE \parallel CD$, $\angle BAE = 40^\circ$, $\angle ABE = 75^\circ$. [Т. 2008.]

А	Б	В	Г	Д
75°	65°	55°	40°	30°

2. У прямокутнику $ABCD$ знайдіть величину кута COD . [Т. 2008.]

А	Б	В	Г	Д
55°	60°	70°	80°	90°

Середня лінія трапеції дорівнює 7, а висота — $\frac{15\sqrt{3}}{7}$. Кут між діагоналями трапеції дорівнює 120° . Знайдіть добуток довжин діагоналей трапеції. [Т. 2007.]

Більша основа трапеції дорівнює 18. Знайдіть її меншу основу, якщо відстань між серединами діагоналей дорівнює 4. [Т. 2007.]

